

**STICHTING NATIONAAL OUDERENFONDS
AMERSFOORT**

JAARREKENING 2018

24 april 2019

JAARREKENING 2018

Inhoudsopgave	blad
Balans per 31 december 2018	3
Staat van baten en lasten over het boekjaar 2018	4
Kasstroomoverzicht 2018	5
Algemene toelichting en grondslagen	6
Toelichtingen op de balans per 31 december 2018	9
Toelichtingen op de staat van baten en lasten 2018	14
Toelichting bestedingen 2018	19
Ondertekening van de jaarrekening	20
Controleverklaring	21

BALANS PER 31 DECEMBER 2018	31 december 2018		31 december 2017	
	€	€	€	€
VASTE ACTIVA				
Immateriële vaste activa	674.839		340.282	
Materiële vaste activa	<u>1.484.560</u>		<u>1.217.350</u>	
Som der vaste activa		2.159.399		1.557.632
VLOTTENDE ACTIVA				
Vorderingen en overlopende activa	2.259.167		3.697.136	
Effecten	811.931		1.046.160	
Liquide middelen	<u>344.570</u>		<u>636.667</u>	
Som der vlottende activa		3.415.668		5.379.963
TOTAAL ACTIVA		<u>5.575.067</u>		<u>6.937.595</u>
KAPITAAL, RESERVES EN FONDSSEN				
STICHTINGSKAPITAAL		45		45
RESERVES EN FONDSSEN				
Continuïteitsreserve	1.673.395		1.839.417	
Bestemmingsreserves	<u>208.673</u>		<u>208.673</u>	
	1.882.068		2.048.090	
Bestemmingsfonds Ab Laane	467.325		486.628	
Bestemmingsfondsen projectgebonden	<u>86.350</u>		<u>65.000</u>	
		2.435.743		2.599.718
		<u>2.435.788</u>		<u>2.599.763</u>
VREEMD VERMOGEN				
Kortlopende schulden	<u>3.139.279</u>		<u>4.337.832</u>	
		3.139.279		4.337.832
TOTAAL PASSIVA		<u>5.575.067</u>		<u>6.937.595</u>

STAAT VAN BATEN EN LASTEN 2018	werkelijk 2018	begroot 2018	werkelijk 2017
BATEN			
Baten van particulieren	1.042.759	1.008.500	955.628
Baten van bedrijven	1.400.895	1.657.500	1.150.810
Subsidies van overheden	668.280	841.802	616.554
Baten van loterijorganisaties	2.062.904	1.950.000	1.937.190
Baten van andere organisaties zonder winststreven	1.676.578	2.179.562	2.296.105
Som van de baten	6.851.416	7.637.364	6.956.286
LASTEN			
BESTEED AAN DOELSTELLINGEN			
Projectsubsidies	600.145	557.943	1.154.253
Evenementen	894.579	954.576	867.298
Projecten en diensten	2.428.742	2.713.515	2.203.489
Innovatie projecten	688.500	867.664	567.048
Pleitbezorging en communicatie	649.085	474.386	510.004
Overlige lasten doelstelling	128.829	104.762	115.759
Som besteed aan doelstellingen	5.389.880	5.672.846	5.417.851
LASTEN WERVING BATEN	992.187	1.184.569	1.048.401
LASTEN BEHEER EN ADMINISTRATIE	598.691	1.097.697	546.512
Som van de lasten	6.980.758	7.955.112	7.012.763
SALDO VOOR FINANCIËLE BATEN EN LASTEN	-129.342	-317.748	-56.477
Saldo financiële baten en lasten	-34.633	17.748	41.246
SALDO NA FINANCIËLE BATEN EN LASTEN	-163.975	-300.000	-15.231
BESTEMMING SALDO			
Bestemmingsreserves			
Bestemmingsreserve financiering activa	0	0	0
Bestemmingsreserve projectsubsidies	0	0	0
Bestemmingsfondsen			
Fonds Ab Laane	-19.303	0	-5.747
Projectgerelateerde fondsen	21.350	0	0
Mutatie in continuïteitsreserve	-166.022	-300.000	-9.484
Totaal bestemming	-163.975	-300.000	-15.231

KASSTROOMOVERZICHT (x € 1.000)	jaar 2018		jaar 2017	
	€	€	€	€
Saldo staat van baten en lasten	-164		-15	
Afschrijving immateriële vaste activa	286		160	
Afschrijving materiële vaste activa	345		261	
Cashflow		466		406
Mutatie voorraden	0		5	
Mutatie vorderingen	1.438		-282	
Mutatie effecten	234		-40	
Mutatie kortlopende schulden	-1.199		894	
Mutatie werkkapitaal		474		576
KASSTROOM UIT OPERATIONELE ACTIVITEITEN		940		982
Investerings in immateriële vaste activa	-620		-365	
Investerings in vaste activa	-607		-615	
Desinvesteringen in vaste activa	-5		14	
KASSTROOM UIT INVESTERINGACTIVITEITEN		-1.232		-966
Mutatie langlopende schulden	0		-66	
KASSTROOM UIT FINANCIERINGSACTIVITEITEN		0		-66
Netto kasstroom		-292		-50
Beginstand liquide middelen		637		687
Eindstand liquide middelen		345		637

ALGEMENE TOELICHTING EN GRONDSLAGEN

ADRES STICHTING

Het adres van de stichting is Smallepad 30-E, 3811 MG Amersfoort. Het inschrijvingsnummer bij de Kamer van Koophandel is 41150459.

DOEL EN MISSIE

Stichting Nationaal Ouderenfonds zet zich in voor ouderen in Nederland voor wie onvoldoende zorg en aandacht is vanuit de maatschappij. Gezamenlijk bestrijden en voorkomen we eenzaamheid, verminderen kwetsbaarheid en bevorderen we zelfredzaamheid met als doel de oudere in staat te stellen zijn eigen leven te blijven leiden, zoals hij/zij dat wenst.

GRONDSLAGEN VOOR DE WAARDERING EN RESULTAATBEPALING

De jaarrekening is opgesteld overeenkomstig Richtlijn 650 Fondsenwervende Organisaties. Tenzij anders vermeld zijn de activa en passiva gewaardeerd tegen verkrijgingsprijzen c.q. nominale waarden. Baten en lasten worden in principe toegerekend aan de periode waarin de prestatie plaatsvindt. Indien een subsidie wordt verkregen, waaraan een terugbetalingsverplichting is verbonden bij het niet besteden van de subsidie overeenkomstig de subsidievoorwaarden, wordt de bate pas verantwoord bij het aangaan van een verplichting tot besteding overeenkomstig de subsidievoorwaarden. Lasten die hun oorsprong hebben in het boekjaar worden in aanmerking genomen zodra deze voorzienbaar zijn.

AANPASSING VERWERKINGSWIJZE BOODSCHAPPEN PLUSBUSSEN

Er is geconstateerd dat de BoodschappenPlusBussen in de huidige werkwijze niet conform de geldende Richtlijnen voor de Jaarverslaggeving werden verantwoord. In de huidige werkwijze werden de van externe partijen initieel ontvangen eigen bijdragen (zijnde contractueel vastgelegde vooruitontvangen leasetermijnen) direct in mindering gebracht op de investering en werden deze eigen bijdragen in hetzelfde jaar als baten en lasten verantwoord. Vervolgens werd over deze (lagere) netto-investering afgeschreven.

Volgens de geldende Richtlijnen voor de Jaarverslaggeving dienen de vooruitontvangen lease-termijnen te worden gepasseerd op de balans. Over de (bruto) investering dient te worden afgeschreven en de vooruitontvangen leasetermijnen dienen over de resterende looptijd toegerekend te worden als bate per jaar.

In de jaarrekening 2018 is dit aangepast, zowel in de cijfers 2018 als de vergelijkende cijfers 2017, waarbij het volgende is aangepast:

- Verhoging van de materiële vaste activa en verhoging van de vooruitontvangen leasebedragen (dus verhoging balanstotaal) ten bedrage van € 269.062 in de vergelijkende cijfers eind 2017 en € 594.446 in de cijfers eind 2018;
- Verlaging van de baten en de lasten ter hoogte van de vooruitontvangen bedragen: in de vergelijkende cijfers 2017 € 298.183 en in de cijfers 2018 € 413.405;
- Verhoging van de afschrijvingskosten en verhoging van de baten als gevolg van vrijgevallen vooruitontvangen leasebedragen: in de vergelijkende cijfers 2017 € 29.121 en in de cijfers 2018 € 88.021.

De aanpassing heeft geen gevolgen gehad voor de reserves en fondsen en ook geen gevolgen voor het saldo van de baten en lasten over 2017 en 2018.

Vanwege een wijziging van de wijze van de administratie in 2016 is het (economisch gezien) niet meer mogelijk om deze wijziging ook door te voeren in mutaties van 2016 en eerder. Ingeval dit wel mogelijk zou zijn geweest zouden bovengenoemde gewijzigde bedragen in 2017 en 2018 een groter effect hebben gehad.

IMMATERIELE VASTE ACTIVA

De immateriële vaste activa worden gewaardeerd tegen verkrijgingsprijzen, verminderd met de cumulatieve afschrijvingen en indien van toepassing met bijzondere waardeverminderingen. De afschrijvingen worden gebaseerd op de geschatte economische levensduur en worden berekend op basis van een vast percentage van de verkrijgingsprijs. Er wordt afgeschreven vanaf het moment van ingebruikneming. Kosten voor periodiek groot onderhoud worden ten laste gebracht van het resultaat op het moment dat deze zich voordoen.

MATERIELE VASTE ACTIVA

De materiele vaste activa worden gewaardeerd tegen verkrijgingsprijzen, verminderd met de cumulatieve afschrijvingen en indien van toepassing met bijzondere waardeverminderingen. De afschrijvingen worden gebaseerd op de geschatte economische levensduur en worden berekend op basis van een vast percentage van de verkrijgingsprijs. Er wordt afgeschreven vanaf het moment van ingebruikneming. Kosten voor periodiek groot onderhoud worden ten laste gebracht van het resultaat op het moment dat deze zich voordoen.

Met ingang van 2018 worden de eigen bijdragen voor BoodschappenPlusBussen niet meer verwerkt in de staat van baten en lasten in het jaar van ontvangst, maar op de balans verwerkt als vooruitontvangen leasebedragen. De vergelijkende cijfers voor 2017 zijn aangepast aan de nieuwe wijze van verwerking.

VORDERINGEN

De vorderingen worden bij eerste verwerking opgenomen tegen de reële waarde en vervolgens gewaardeerd tegen de geamortiseerde kostprijs. De reële waarde en geamortiseerde kostprijs zijn gelijk aan de nominale waarde. Noodzakelijk geachte voorzieningen voor het risico van oninbaarheid worden in mindering gebracht.

Deze voorzieningen worden bepaald op basis van individuele beoordeling van de vorderingen.

EFFECTEN

De ter beurze genoteerde aandelen en obligaties worden gewaardeerd op de beurswaarde per balansdatum, waarbij zowel ongerealiseerde als gerealiseerde waardeveranderingen direct in de staat van baten en lasten worden verantwoord.

RESERVES EN FONDSSEN

De in het boekjaar gemaakte lasten waarvoor een bestemmingsreserve of -fonds is gevormd, worden in de staat van baten en lasten verantwoord. Dotaties worden gedaan vanuit het resultaat. Beperkingen in de bestemming van bestemmingsreserves worden door de bestuurder aangebracht. Beperkingen in de bestemming van bestemmingsfondsen worden door derden aangebracht.

GRONDSLAGEN VAN HET KASSTROOMOVERZICHT

Het kasstroomoverzicht wordt opgesteld volgens de indirecte methode. In de opstelling wordt de cashflow, die bestaat uit het resultaat vermeerderd met de afschrijvingslasten, afzonderlijk gepresenteerd. Transacties waarbij geen sprake is van directe in- en uitgaande kasstromen (zoals het aangaan van financial lease overeenkomsten) worden enerzijds onder de kasstroom uit investeringsactiviteiten en anderzijds onder de kasstroom uit financieringsactiviteiten gepresenteerd. Betalingen welke voortvloeien uit langlopende leningen worden voor het gedeelte dat betrekking heeft op de rente opgenomen onder de kasstroom uit operationele activiteiten en voor het gedeelte dat betrekking heeft op de aflossing als kasstroom uit financieringsactiviteiten.

BATEN

Baten uit eigen fondsenwerving zijn verantwoord voor het door het Ouderenfonds ontvangen bedrag, zonder dat de door het Ouderenfonds gemaakte kosten in mindering zijn gebracht. Donaties en giften zijn verantwoord in het jaar waarin zij zijn ontvangen, met uitzondering van ontvangsten, die in het boekjaar zijn toegezegd en kunnen worden toegerekend aan een bepaalde actie in het boekjaar zelf. Giften van een zaak in natura worden gewaardeerd tegen de reële waarde in Nederland. Giften bestaande uit diensten worden in het algemeen niet financieel verantwoord, tenzij dit op geld waardeerbare diensten van bedrijven betreft. Baten uit nalatenschappen worden verantwoord in het boekjaar waarin de omvang betrouwbaar kan worden vastgesteld.

Baten uit subsidies worden in principe toegerekend aan de periode waarin de prestatie plaatsvindt. Indien een subsidie wordt verkregen, waaraan een terugbetalingsverplichting is verbonden bij het niet besteden van de subsidie overeenkomstig de subsidievoorwaarden, wordt de bate pas verantwoord bij het aangaan van een verplichting tot besteding overeenkomstig de subsidievoorwaarden.

Baten uit acties van derden worden verantwoord voor het door het Ouderenfonds ontvangen bedrag. Verwerking vindt plaats in het jaar waarin de baten uit de actie van derden is ontvangen dan wel door die derde is toegezegd. Alle baten uit acties van derden zijn vrij besteedbaar. Subsidies van overheden worden ten gunste van de staat van baten en lasten gebracht in het jaar ten laste waarvan de gesubsidieerde uitgaven komen of waarin de opbrengsten zijn gedeerd dan wel het exploitatietekort zich heeft voorgedaan.

Met ingang van 2018 worden de eigen bijdragen voor BoodschappenPlusBussen niet meer verwerkt in de staat van baten en lasten in het jaar van ontvangst, maar op de balans verwerkt als vooruitontvangen leasebedragen. Per saldo resulteert deze wijziging van verwerking in 2018 in een verlaging van de baten (en ook de lasten) met € 349.135. Bij het opstellen van de begroting 2018 was met deze wijziging nog geen rekening gehouden. De vergelijkende cijfers voor 2017 zijn aangepast aan de nieuwe wijze van verwerking.

LASTEN

Bestedingen worden geheel toegerekend aan het jaar van toezegging. De kosten van de eigen organisatie worden toegerekend aan (1) de doelstelling, (2) de werving van baten en aan (3) kosten van beheer en administratie. Kosten van beheer en administratie zijn de kosten die de organisatie maakt in het kader van de interne beheersing en administratievoering en die niet worden toegerekend aan de doelstelling of de werving van baten. De totale kosten van de werkorganisatie worden verbijzonderd naar taakgebieden op basis van salariskosten en formatie. Hiertoe wordt periodiek vastgesteld hoe de tijdsverdeling is over deze verschillende taakgebieden en op basis van deze tijdsverdeling worden de kosten van de werkorganisatie toegerekend.

Zoals hierboven bij de baten aangegeven worden met ingang van 2018 de eigen bijdragen voor BoodschappenPlusBussen niet meer verwerkt als lasten in het jaar van ontvangst, maar op de balans verwerkt als vooruitontvangen leasebedragen. Per saldo resulteert deze stelselwijziging in 2018 in een verlaging van de lasten met € 349.135. Bij het opstellen van de lasten in de begroting 2018 was met deze wijziging nog geen rekening gehouden. De vergelijkende cijfers voor 2017 zijn aangepast aan de nieuwe wijze van verwerking.

Bij de lasten besteed aan de doelstelling heeft in 2018 in vergelijking met de begroting daarnaast een gedeeltelijke verschuiving plaatsgevonden van directe kosten naar kosten van de werkorganisatie (ofwel meer ingevuld vanuit de eigen werkorganisatie). Per saldo is het bedrag besteed aan de doelstelling € 338.140 lager dan de begroting.

TOELICHTINGEN OP DE BALANS PER 31 DECEMBER 2018

IMMATERIËLE VASTE ACTIVA INTELLECTUELE EIGENDOM boekjaar	Vrienden- Loterij €	overige €	totaal 2018 €
Aanschafwaarde per 1 januari	1.276.551	286.831	1.563.382
Investerings in het boekjaar	577.980	42.090	620.070
Desinvesteringen in het boekjaar	761.038	0	761.038
Aanschafwaarde per 31 december	1.093.493	328.921	1.422.414
Afschrijvingen per 1 januari	955.721	267.379	1.223.100
Afschrijvingen in het boekjaar	272.231	13.282	285.513
Afschrijvingen op desinvesteringen in het boekjaar	761.038	0	761.038
Afschrijvingen per 31 december	466.914	280.661	747.575
Boekwaarde per 31 december	626.579	48.260	674.839

IMMATERIËLE VASTE ACTIVA INTELLECTUELE EIGENDOM vorig boekjaar	Vrienden- Loterij €	overige €	totaal 2017 €
Aanschafwaarde per 1 januari	921.141	277.460	2.018
Investerings in het boekjaar	355.410	9.371	364.781
Desinvesteringen in het boekjaar	0	0	0
Aanschafwaarde per 31 december	1.276.551	286.831	1.563.382
Afschrijvingen per 1 januari	822.561	240.416	3.201.184
Afschrijvingen in het boekjaar	133.160	26.963	160.123
Afschrijvingen op desinvesteringen in het boekjaar	0	0	0
Afschrijvingen per 31 december	955.721	267.379	1.223.100
Boekwaarde per 31 december	320.830	19.452	340.282

De immateriële vaste activa hebben betrekking op de bedrijfsvoering. In 2018 is opnieuw geïnvesteerd in lotenwervende acties met de VriendenLoterij. De afschrijvingen zijn gebaseerd op de volgende geschatte economische levensduur:

VriendenLoterij	5 jaar
Overig	3-6 jaar

MATERIËLE VASTE ACTIVA ANDERE VASTE BEDRIJFSMIDDELEN boekjaar	t.b.v. bedrijfsvoering:		t.b.v. de doelstelling:	
	inventaris €	hardware €	BpB-bussen, enz. €	totaal 2018 €
Aanschafwaarde per 1 januari	250.943	185.873	2.369.148	2.805.964
Investerings in het boekjaar	36.443	12.898	557.401	606.742
Desinvesteringen in het boekjaar	0	0	211.522	211.522
Aanschafwaarde per 31 december	287.386	198.771	2.715.027	3.201.184
Afschrijvingen per 1 januari	128.708	93.862	1.366.044	1.588.614
Afschrijvingen in het boekjaar	21.765	36.902	285.865	344.532
Afschrijvingen op desinvesteringen in boekjaar	0	0	216.522	216.522
Afschrijvingen per 31 december	150.473	130.764	1.435.387	1.716.624
Boekwaarde per 31 december	136.913	68.007	1.279.640	1.484.560

MATERIËLE VASTE ACTIVA ANDERE VASTE BEDRIJFSMIDDELEN vorig boekjaar	t.b.v. bedrijfsvoering:		t.b.v. de doelstelling:	
	inventaris	hardware	BpB-bussen, enz.	totaal
	€	€	€	2017 €
Aanschafwaarde per 1 januari	148.839	92.050	2.121.324	2.362.213
Investerings in het boekjaar	102.104	93.823	448.141	345.885
Desinvesteringen in het boekjaar	0	0	200.317	200.317
Aanschafwaarde per 31 december	250.943	185.873	2.369.148	2.805.964
Afschrijvingen per 1 januari	112.545	87.957	1.284.889	1.485.391
Afschrijvingen in het boekjaar	16.163	5.905	267.851	289.919
Afschrijvingen op desinvesteringen in het boekjaar	0	0	186.696	186.696
Afschrijvingen per 31 december	128.708	93.862	1.366.044	1.588.614
Boekwaarde per 31 december	122.235	92.011	1.003.104	1.217.350

De investeringen in de materiële vaste activa betreffen in hoofdzaak de aanschaf van BoodschappenPlusBussen, alsmede nieuwe ICT hardware en de verbouwing en inrichting van ons nieuwe kantoor in Amersfoort.

De afschrijvingen zijn gebaseerd op de volgende geschatte economische levensduur:

Inventaris	5 jaar
Hardware	3 jaar
Vervoermiddelen	4-6 jaar

(restwaarde BpB bussen met personenlift € 5.000)

VORDERINGEN EN OVERLOPENDE ACTIVA	2018 €	2017 €
Debiteuren projectsubsidies	146.011	912.118
Debiteuren projecten en diensten	1.204.713	2.155.140
Nog te ontvangen van loterijorganisaties	710.501	259.771
Nog te verrekenen BTW en BPM	98.091	178.072
Overige vorderingen en overlopende activa	99.851	192.035
	2.259.167	3.697.136

In de vorderingen zijn projectsubsidies met een looptijd langer dan 1 jaar begrepen. Het gaat hier over projecten, waarbij de vordering eerst kan worden opgevraagd bij de cofinanciers nadat de projecten zijn afgerekend. De post "nog te ontvangen van loterijorganisaties" betreft de afrekening met de VriendenLoterij over het vierde kwartaal.

EFFECTEN	2018 €	2017 €
Het verloop van de effectenportefeuille gedurende het kalenderjaar is als volgt:		
Boekwaarde per 1 januari	1.046.160	1.005.739
Aankopen in het boekjaar	327.735	848.815
Verkopen in het boekjaar	-532.574	-855.440
Koersresultaten in het boekjaar	-29.390	47.046
Boekwaarde per 31 december	811.931	1.046.160

De effectenportefeuille van het Ouderenfonds bestaat uit een verantwoorde verhouding vastrentende waarden, alternatieve beleggingen en aandelenbeleggingen met beperkt risico. Het streven is een mix te vinden waarbij het rendement voldoende hoog is en de risico's van waardedaling tegelijkertijd beperkt zijn. In 2018 is per saldo € 200.000 vrijgemaakt vanuit de effectenportefeuille voor uitgaven voor onder meer de ontwikkeling van het nieuwe ICT systeem.

KAPITAAL, RESERVES EN FONDSEN

Het totale eigen vermogen van het Nationaal Ouderenfonds bedraagt per 31 december 2018 circa € 2,5 miljoen.

Hoofdpijnen voor het vermogensbeleid van het Ouderenfonds zijn:

* een reservering van middelen is wenselijk voor de continuïteit van steun aan de doelstelling

* vorming van reserves zonder specifieke bestemming is niet wenselijk

* een reserve als bron van inkomsten is toegestaan als de opbrengst ervan noodzakelijk is voor de realisatie van de doelstelling op de langere termijn.

CONTINUÏTEITSRESERVE	2018	2017
Het verloop is als volgt:	€	€
Stand per 1 januari	1.839.417	1.848.902
Toevoeging	0	0
Onttrekking	-166.022	-9.485
Stand per 31 december	1.673.395	1.839.417

De continuïteitsreserve wordt sinds 1988 gevoed om de continuïteit te waarborgen ingeval van tijdelijke sterk terugvallende opbrengsten en om zeker te stellen dat het Ouderenfonds ook in de toekomst aan haar verplichtingen kan voldoen. De huidige beleidslijn van de bestuurder is een continuïteitsreserve op termijn van maximaal 1,5 maal de totale kosten van de werkorganisatie. Op dit moment is de bestuurder in overleg met de Raad van Toezicht over een verfijning van deze beleidslijn. Indien de jaarrekening een overschot geeft, na eventuele bestemming aan of uit bestemde fondsen en bestemde reserves, zal dit overschot geheel worden toegevoegd aan de reserve. De continuïteitsreserve daalde met € 166.022 en was per 31 december 2018 ongeveer gelijk aan 0,5 maal de kosten van de werkorganisatie.

BESTEMMINGSRESERVES

Reserve financiering activa	2018	2017
Het verloop is als volgt:	€	€
Stand per 1 januari	83.673	83.673
Toevoeging	0	0
Onttrekking	0	0
Stand per 31 december	83.673	83.673

Reserve projectsubsidies	2018	2017
Het verloop is als volgt:	€	€
Stand per 1 januari	125.000	125.000
Toevoeging	0	0
Onttrekking	0	0
Stand per 31 december	125.000	125.000

Totaal Bestemmingsreserves per 31 december	208.673	208.673
---	----------------	----------------

De bestuurder heeft het noodzakelijk geacht een deel van de eigen middelen aan te wenden ten behoeve van activa bedrijfsvoering en activa ter realisering van de doelstelling. Voor dit doel wordt een reserve financiering activa aangehouden. Op deze bestemmingsreserve berust geen verplichting. Het betreft hier het voortzetten van een bestendige gedragslijn. De bestuurder acht het wenselijk om de voortgang en realisatie van de projectsubsidies te garanderen door een specifieke bestemmingsreserve aan te houden. Voor de overige activiteiten is direct zicht op beschikbare middelen, zodat hiervoor geen bestemmingsreserve hoeft te worden opgenomen.

BESTEMMINGSFONDSEN

Ab Laane Fonds	2018	2017
Het verloop is als volgt:	€	€
Stand per 1 januari	486.628	492.375
Toevoeging	17.614	37.085
Onttrekking	-36.917	-42.832
Stand per 31 december	467.325	486.628

In 2011 heeft het bestuur van Stichting Ab Laane besloten om het beheer van een bedrag, groot € 522.500 bij het Nationaal Ouderenfonds onder te brengen als "fonds op naam". Dit fonds dient te worden besteed overeenkomstig hetgeen bij de schenking is bepaald, te weten voor "intramurale ouderenzorg".

In 2018 is per saldo besteed € 36.917 en is totaal toegevoegd een bedrag van € 17.614 (som van rente van gemiddeld vermogen en aandeel in acties VriendenLoterij), zodat ultimo 2018 een bedrag resteert van € 467.325.

Projectgerelateerde fondsen	2018	2017
Het verloop is als volgt:	€	€
Stand per 1 januari	65.000	65.000
Toevoeging	21.350	65.000
Onttrekking	0	-65.000
Stand per 31 december	86.350	65.000

Het bedrag per ultimo 2018 betreft enerzijds een van ASN additioneel ontvangen bedrag van € 65.000, dat in 2017 als bate is verantwoord. Deze bate is via de resultaatbestemming toegevoegd aan een bestemmingsfonds, dat na 2017 zal worden benut. Daarnaast is in 2018 een bedrag als resultaatbestemming toegevoegd aan een bestemmingsfonds voor OldStars projecten, waarvoor de baten in 2018 zijn ontvangen.

KORTLOPENDE SCHULDEN	2018	2017
	€	€
Aan projecten toegezegde subsidies/bijdragen	134.746	1.168.095
Crediteuren diensten en projecten	45.412	40.010
Leveranciers	488.165	682.799
Nog niet gerealiseerde beschikkingen innovatie projecten	870.470	1.424.428
Vooruitontvangen bedragen projecten	528.150	110.000
Vooruitontvangen leasebedragen BoodschappenPlusBussen	594.446	269.062
Belastingdienst loonheffingen	159.122	180.763
Nog te ontvangen facturen	133.443	31.973
Depotgelden	60.016	30.000
Nog te betalen BTW	0	15.622
Overige kortlopende schulden	125.309	385.080
	3.139.279	4.337.832

Onder de kortlopende schulden staan verplichtingen met een looptijd van minder dan 1 jaar verantwoord. Verplichtingen die betrekking hebben op jaren, gelegen na één jaar na balansdatum worden verwerkt onder de langlopende schulden.

Met ingang van 2018 worden de eigen bijdragen voor BoodschappenPlusBussen verwerkt als vooruitontvangen leasebedragen.

In 2018 gaat het per saldo om een bedrag van € 349.135.

NIET IN DE BALANS OPGENOMEN VERPLICHTINGEN EN GESTELDE ZEKERHEDEN

Met ingang van 2 januari 2018 is een nieuw kantoor in Amersfoort in gebruik genomen. De huurovereenkomst hiervoor is ingegaan op 1 februari 2018 en heeft een looptijd van zeven jaar met een stilziggende verlenging van telkens vijf jaar. De huurprijs van dit nieuwe kantoor wordt jaarlijks herzien op basis van het prijsindexcijfer voor de gezinsconsumptie. De huursom van het kantoorpand bedraagt op 1 februari 2018 € 8.867 per maand exclusief servicekosten. In dit bedrag is verwerkt € 417, die samenhangt met de eenmalige korting van € 25.000, die het Ouderenfonds van verhuurder heeft ontvangen en gedurende vijf jaar wordt verrekenend met de huursom. Tevens is hierin verwerkt de huurgarantie van € 13.800 per jaar (ofwel € 1.150 per maand), die het Ouderenfonds ontvangt tot 31 december 2020 of tot een onderverhuurder is gevonden.

NIET IN DE BALANS OPGENOMEN RECHTEN

Het Ouderenfonds heeft overeenkomsten gesloten met betrekking tot operational lease van de BoodschappenPlusBussen in eigendom van het Ouderenfonds. De overeenkomsten hebben een resterende looptijd van 0-6 jaar en leiden tot jaarlijkse baten van circa € 400.000.

Het Ouderenfonds heeft met de VriendenLoterij een overeenkomst gesloten inzake uitkering van een jaarlijks uitsluitend door de VriendenLoterij te bepalen bedrag uit het vrij besteedbare deel van de reguliere trekkingen van de VriendenLoterij. De huidige overeenkomst heeft een looptijd tot en met 2020.

TOELICHTINGEN OP DE STAAT VAN BATEN EN LASTEN 2018

BATEN VAN PARTICULIEREN	werkelijk 2018	begroot 2018	werkelijk 2017
	€	€	€
Donaties en giften	698.333	820.000	691.406
Eigen bijdragen	73.148	88.500	70.505
Nalatenschappen en legaten	271.278	100.000	193.717
Som van de baten van particulieren	1.042.759	1.008.500	955.628

De baten uit donaties en giften zijn in 2018 lager dan begroot, met name omdat gedurende het jaar is besloten de investeringen in particuliere fondsenwerving tijdelijk te verlagen in afwachting van een groot particuliere fondsenwervingsproject dat in 2019 van start zal gaan. Omdat de baten uit nalatenschappen en legaten aanmerkelijk hoger is dan begroot, is het totaal aan baten van particulieren per saldo toch iets hoger dan de begroting. Het Ouderenfonds is voornemens baten uit nalatenschappen en legaten ook de komende jaren verder te laten groeien door zich actief te blijven opstellen in voorlichting en communicatie. De eigen bijdragen bij evenementen blijven iets achter bij de begroting.

BATEN VAN BEDRIJVEN	werkelijk 2018	begroot 2018	werkelijk 2017
	€	€	€
Giften bedrijven	973.273	1.391.500	793.617
Baten bedrijven in natura	427.622	266.000	357.193
Som van de baten van bedrijven	1.400.895	1.657.500	1.150.810

De giften van bedrijven zijn in 2018 hoger dan in 2017 maar lager dan begroot. In de begroting voor 2018 waren giften van bedrijven opgenomen voor enkele nieuwe projecten, die echter zijn vertraagd en in 2018 daardoor nog geen doorgang hebben gevonden.

SUBSIDIES VAN OVERHEDEN	werkelijk 2018	begroot 2018	werkelijk 2017
	€	€	€
Subsidies Innovatieprojecten	668.280	841.802	616.554
Som van de subsidies van overheden	668.280	841.802	616.554

Dit betreft bijdragen die het Ouderenfonds verkrijgt van overheden, via organisaties die van overheden verkregen subsidies onder dezelfde voorwaarden toewijzen of verdelen, voor het uitvoeren van innovatie projecten voor ouderen. De inkomsten van subsidies voor deelname aan projecten zijn lager dan de begroting. Dit houdt verband met het project Ehco Butler, voor een bedrag van € 195.342, waarvan de financiering is stopgezet door omstandigheden waarop het Ouderenfonds geen invloed heeft. Hiermee was in de begroting geen rekening is gehouden. Het Ouderenfonds neemt per 31 december 2018 deel aan negen (Europese) innovatieprojecten. Alle subsidies hebben een incidenteel karakter en hebben betrekking op inzet en deelname aan de projecten. Ze dekken geen algemene kosten.

BATEN VAN LOTERIJORGANISATIES	werkelijk 2018	begroot 2018	werkelijk 2017
	€	€	€
VriendenLoterij vaste bijdrage	200.000	200.000	200.000
Geoormerkte loten VriendenLoterij	1.862.904	1.750.000	1.613.440
Overige baten VriendenLoterij	0	0	123.750
Som van de baten van loterijorganisaties	2.062.904	1.950.000	1.937.190

Het betreft hier € 1.862.904 aan bruto baten van acties met de VriendenLoterij. De vaste bijdrage betreft het derde jaar van de overeenkomst 2016-2020 en wordt naar verwachting ontvangen in maart 2019. Deze baten zijn vrij besteedbaar.

BATEN VAN ANDERE ORGANISATIES ZONDER WINST-STREVEN	werkelijk 2018	begroot 2018	werkelijk 2017
	€	€	€
Giften voor Premieplanprojecten	515.416	500.000	516.877
Giften voor Giftencommissie projecten	0	0	317.231
Baten voor BoodschappenPlusBussen	443.084	650.000	421.216
Giften voor andere projecten	718.078	1.029.562	1.040.781
Som van de baten van andere organisaties	1.676.578	2.179.562	2.296.105

De baten voor giftencommissie projecten in 2017 betroffen bijdragen van de Stichting Het R.C. Maagdenhuis en de Stichting Brentano's Steun des Ouderdom aan projectsubsidies. De samenwerking met deze twee stichtingen in de Giftencommissie is per 31 december 2017 beëindigd. De baten voor BoodschappenPlusBussen in 2018 zijn lager dan begroot, met name door een wijziging van verwerking van eigen bijdragen bij de aankoop van nieuwe bussen, waardoor deze nu als vooruitontvangen leasetermijnen worden verwerkt. Hiermee is in de begroting geen rekening gehouden. De giften voor andere projecten zijn lager dan begroot, met name omdat in de begroting giften waren opgenomen voor nieuwe projecten, die echter zijn vertraagd en in 2018 daardoor nog geen doorgang hebben gevonden.

BESTEED AAN PROJECTSUBSIDIES	werkelijk 2018	begroot 2018	werkelijk 2017
	€	€	€
Toekenning van subsidies aan PremiePlanProjecten	506.615	505.000	519.422
Toekenning van subsidies aan Giftencommissie projecten	0	0	485.246
Kosten van de werkorganisatie	93.530	52.943	149.585
Totaal besteed aan de doelstelling	600.145	557.943	1.154.253

Dit betreft in 2018 PremiePlan subsidies, die worden verstrekt vanuit een samenwerking met Stichting RCOAK, Fonds Sluyterman van Loo, Fonds 1818, VSBfonds en Nederlandse Organisatie Vrijwilligerswerk (NOV). Ook vanuit het bestemmingsfonds Ab Laane is een bijdrage geleverd aan de projectsubsidies.

BESTEED AAN EVENEMENTEN	werkelijk 2018	begroot 2018	werkelijk 2017
	€	€	€
Activiteiten gedurende het gehele jaar (incl. kerst)	486.606	591.720	589.405
Kosten van de werkorganisatie	407.973	362.856	277.893
Totaal besteed aan de doelstelling	894.579	954.576	867.298

Het evenementenbureau heeft in 2018 weer veel activiteiten en uitstapjes georganiseerd. Het gaat daarbij onder meer om stranduitjes, circusvoorstellingen, boottochten en kerstdiners. In vergelijking met de begroting zijn er minder evenementen georganiseerd dan waarmee in de begroting rekening was gehouden. Dit komt met name omdat een aantal nieuwe evenementen vooralsnog geen doorgang hebben gevonden.

BESTEED AAN PROJECTEN EN DIENSTEN	werkelijk 2018	begroot 2018	werkelijk 2017
	€	€	€
Besteed d.m.v. uitgaven aan derden	1.203.917	1.598.083	1.034.466
Kosten van de werkorganisatie	1.224.825	1.115.432	1.169.023
Totaal besteed aan de doelstelling	2.428.742	2.713.515	2.203.489

De uitgaven zijn lager dan de begroting. Dit komt voor € 293.961 door de eerder genoemde gewijzigde verwerking van de eigen bijdragen voor BpB bussen, waarmee in de begroting nog geen rekening was gehouden. De belangstelling voor de BoodschappenPlusBussen is onverminderd groot. Eind 2018 rijden er 90 BpB-bussen in Nederland. Daarnaast zijn nog veel andere projecten en diensten georganiseerd. Te noemen zijn: Oldstars WK en Migranten, de Nationale Ouderendag, Onzichtbare Ouderen, Match, Zilverlijn, Mantelzorg voor partners met dementie en Samen Breien.

BESTEED AAN INNOVATIE PROJECTEN	werkelijk 2018	begroot 2018	werkelijk 2017
	€	€	€
Besteed middels uitgaven aan derden	419.401	567.997	230.152
Kosten van de werkorganisatie	269.099	299.667	336.896
Totaal besteed aan de doelstelling	688.500	867.664	567.048

De deelname aan de Europese innovatie projecten werd in 2018 voortgezet. Het Ouderenfonds neemt per 31 december 2018 deel aan negen innovatie projecten. De uitgaven aan derden voor deze projecten zijn in 2018 aanmerkelijk lager dan begroot, onder meer omdat het project Ehco Butler is stopgezet, waarmee in de begroting van 2018 geen rekening is gehouden.

BESTEED AAN PLEITBEZORGING EN COMMUNICATIE	werkelijk 2018	begroot 2018	werkelijk 2017
	€	€	€
Besteed aan pleitbezorging en communicatie	332.344	265.000	322.872
Kosten van de werkorganisatie	316.741	209.386	187.132
Totaal besteed aan de doelstelling	649.085	474.386	510.004

Het Ouderenfonds staat midden in de samenleving en vindt het heel belangrijk om aandacht te vragen voor de ouderen en het publiek te betrekken bij het werk voor ouderen. In 2018 is meer uitgegeven dan begroot onder meer door het participeren in TV programma's, waarmee in de begroting geen rekening was gehouden.

OVERIGE LASTEN DOELSTELLING	werkelijk 2018	begroot 2018	werkelijk 2017
	€	€	€
Diversen/onvoorzien	128.831	104.762	115.759
Totaal overige lasten	128.831	104.762	115.759

In deze post zijn met name de kosten opgenomen van de inzet van het Klant Contact Center t.b.v. de doelstelling, die niet aan specifieke activiteiten zijn toegerekend.

LASTEN WERVING BATEN	werkelijk 2018	begroot 2018	werkelijk 2017
	€	€	€
Lasten derden t.b.v. werving baten	579.922	792.400	684.557
Kosten werkorganisatie voor werving baten	412.265	392.169	363.844
Totale lasten werving baten	992.187	1.184.569	1.048.401
% werving baten (lasten werving baten / geworven baten)	14,5%	15,5%	15,1%

In 2018 is opnieuw veel aandacht besteed aan fondsenwerving particulieren, nalatenschappen en zakelijke markt. Daarbij is vooral geïnvesteerd in vormen van fondsenwerving, die op langere termijn tot structurele inkomsten leiden zoals strategische partnerships.

Aan het werven van structurele particuliere donateurs is in 2018 minder uitgegeven dan in 2017. Het is ook minder dan begroot in afwachting van een mogelijk andere invulling van particuliere fondsenwerving in 2019.

Ook in 2018 zijn weer acties met de VriendenLoterij uitgevoerd. De uitgaven hiervoor worden geactiveerd en vervolgens afgeschreven op basis van de economische levensduur van de betreffende loten.

FINANCIËLE BATEN EN LASTEN	werkelijk 2018	begroot 2018	werkelijk 2017
	€	€	€
Financiële baten			
Dividend, couponrente en interest banken	5.239		3.814
Gerealiseerde koersresultaten	20.037		19.027
Ongerealiseerde koersresultaten	-49.427		28.019
Totaal financiële baten	-24.151	25.000	50.860
Financiële lasten	10.482	7252	9.614
Saldo financiële baten en lasten	-34.633	17.748	41.246

Op de effectenportefeuille zijn de volgende rendementen behaald: -3,6% 4,0%

De financiële lasten betreffen de kosten van de beleggingen.

LASTEN BEHEER EN ADMINISTRATIE	werkelijk 2018	begroot 2018	werkelijk 2017
	€	€	€
Lasten Beheer, bestuur en administratie derden	0	640.000	0
Kosten werkorganisatie Beheer, beleid, bestuur en administrati	598.691	457.697	546.512
Totale lasten t.b.v. beheer en administratie	598.691	1.097.697	546.512

TOELICHTING LASTENVERDELING	werkelijk 2018	begroot 2018	werkelijk 2017
	€	€	€
Lonen en salarissen	1.968.509		2.036.080
Sociale lasten en ziekengeldverzekering	339.347		294.854
Pensioenverzekeringen	172.031		181.952
Reis- en verblijfkosten	85.053		98.331
Overige personeelskosten	318.687		3.921
Totale personeelskosten	2.883.627	2.556.912	2.615.138
Huisvestingskosten	216.314	245.000	180.348
Kantoorkosten	153.631	110.000	116.008
Overige algemene kosten	198.154	723.000	119.391
Totale kosten werkorganisatie	3.451.726	3.634.912	3.030.885

Op 31 december 2018 waren 39,3 fte (2017: 38,1 fte) personeelsleden bij het Ouderenfonds werkzaam. De totale personeelskosten zijn € 234.428 hoger dan begroot. Enerzijds omdat er gedurende het jaar tijdelijk enkele extra medewerkers moesten worden eengetrokken voor projecten en diensten en anderzijds omdat er tijdelijk enkele plotseling ontstane vacatures voor sleutelposities door duurdere ZZP-ers moesten worden ingevuld. Omdat de post onvoorzien, onderdeel van overige algemene kosten, lager is uitgekapt dan begroot, zijn de kosten van de werkorganisatie per saldo toch € 183.184 lager dan begroot.

Voor alle medewerkers, inclusief de bestuurder, is de CAO Welzijn & Maatschappelijke Dienstverlening van toepassing. Het is een bewuste keuze van het Ouderenfonds om ook de bestuurder onder de cao Welzijn te laten vallen. Er is geen argument of aanleiding om voor de bestuurder een afzonderlijke honorering toe te passen. De leden van de Raad van Toezicht zijn onbezoldigd.

Het Ouderenfonds kent voor haar bestuurder en medewerkers een pensioenregeling op basis van het middelloonstelsel. De pensioenregeling is ondergebracht bij de Stichting Pensioenfonds Zorg en Welzijn. Het Ouderenfonds heeft geen verplichting tot het voldoen van aanvullende bijdragen in het geval van een tekort bij het bedrijfstakpensioenfonds, anders dan het voldoen van hogere toegestane premies. De pensioenlast in de staat van baten bestaat uit de verschuldigde premies over het lopende jaar. Aan personeel noch aan de bestuurder en Raad van Toezicht-leden zijn leningen, voorschotten of garanties verstrekt.

SALARIS BESTUURDER	2018		2017	
	€	€	€	€
De bestuurder heeft een arbeidsovereenkomst voor onbepaalde tijd (36 uur; parttime percentage 100%).				
De lasten van de bestuurder bestaan uit de volgende elementen:				
Bruto salaris	€ 101.340		€ 101.340	
Individueel keuzebudget	€ 18.947	€ 120.287	€ 18.947	€ 120.287
Pensioenlasten (werkgeversdeel)		€ 11.259		€ 11.563
		€ 131.546		€ 131.850

De 'Regeling Beloning Directeuren van Goede Doelen' wordt door het Ouderenfonds nageleefd. De bezoldiging van de directeur/bestuurder is geheel conform het beloningsformat als bedoeld in de beloningsregeling, uitgaande van een BSD-score van 470 en blijft binnen het maximaal toegestane jaarinkomen.

De bestuurder heeft besloten de salarisverhogingen, die conform de CAO van toepassing waren, niet toe te passen, zodat het bruto salaris voor 2018 gelijk is aan 2017. De bestuurder heeft geen leaseauto, maar ontvangt een vergoeding voor autokosten en gemaakte reiskosten. In totaal heeft de bestuurder in 2018 ontvangen € 4.066 aan onbelaste vergoedingen en een aanvullende bruto autokostenvergoeding van € 6.528.

Toerekening van de kosten van de werkorganisatie	werkelijk 2018	begroot 2018	werkelijk 2017
	€	€	€
Projectsubsidies	93.530	52.943	149.585
Evenementen	407.973	362.856	277.893
Projecten en diensten	1.224.825	1.115.432	1.169.023
Innovatie projecten	269.099	299.667	336.896
Pleitbezorging en communicatie	316.741	209.386	187.132
Overige lasten doelstelling	128.602	104.762	
Totaal besteed aan de doelstelling	2.440.770	2.145.046	2.120.529
Werving baten	412.265	392.169	363.844
Beheer en administratie	598.691	1.097.697	546.512
Totale verbijzonderde kosten werkorganisatie	3.451.726	3.634.912	3.030.885

Toelichting Bestedingen 2018

Specificatie en verdeling bestedingen naar bestemming	Doelstelling						Werving baten	Beheer en administratie	Financiële lasten	Totaal werkelijk 2018	Begroting 2018	Totaal werkelijk 2017
	Project-subsidies Premieplan	Evenementen	Projecten en diensten	Innovatie projecten	Pleitbezor-ging en communicatie	Overige lasten doelstelling						
Directe lasten												
Subsidies en bijdragen	506.615	0	0	0	0	0	0	0	0	506.615	505.000	1.004.668
Aankopen en uitbesteed werk	0	486.606	1.203.917	419.401	332.344	229	579.922	0	10.482	3.032.901	3.815.200	3.255.887
Subtotaal directe lasten	506.615	486.606	1.203.917	419.401	332.344	229	579.922	0	10.482	3.539.516	4.320.200	4.260.555
Toerekeningen												
Personeelskosten	78.136	340.827	1.023.238	224.810	264.610	107.436	344.413	500.156	0	2.883.627	2.556.912	2.615.138
Huisvestingskosten	5.861	25.567	76.758	16.864	19.850	8.059	25.836	37.519	0	216.314	245.000	180.348
Kantoorkosten	4.163	18.158	54.515	11.977	14.098	5.724	18.349	26.647	0	153.631	110.000	116.008
Overige algemene kosten	5.369	23.421	70.314	15.448	18.183	7.383	23.667	34.369	0	198.154	723.000	119.391
Subtotaal toerekeningen	93.530	407.973	1.224.825	269.099	316.741	128.602	412.265	598.691	0	3.451.726	3.634.912	3.030.885
Totaal lasten	600.145	894.579	2.428.742	688.500	649.085	128.831	992.187	598.691	10.482	6.991.242	7.955.112	7.291.440

Ondertekening van de jaarrekening

Was getekend

Bestuur

Mw. C.E.M. Gielbert

Raad van Toezicht

F.F. Dorhout Mees (voorzitter)

F.H.M. Erkens

A.W. Kolff

R. Rempe

Mw. M.A. Sikken

ACCOUNTANTS
IN NON-PROFIT

Stichting Nationaal Ouderenfonds
Smallepad 30e
3811 MG AMERSFOORT

CONTROLEVERKLARING VAN DE ONAFHANKELIJKE ACCOUNTANT

Aan: de directeur-bestuurder en Raad van Toezicht van Stichting Nationaal Ouderenfonds

Verklaring over de in het jaarverslag opgenomen jaarrekening 2018

Ons oordeel

Wij hebben de jaarrekening 2018 van de Stichting Nationaal Ouderenfonds gecontroleerd.

Naar ons oordeel geeft de in dit jaarverslag opgenomen jaarrekening voor het jaar geëindigd op 31 december 2018 een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van het vermogen van de Stichting Nationaal Ouderenfonds, te Amersfoort, per 31 december 2018 en van het saldo van baten en lasten over de periode 1 januari 2018 tot en met 31 december 2018 in overeenstemming met de in Nederland geldende RJ-Richtlijn 650 'Fondsenwervende organisaties'.

De jaarrekening bestaat uit:

1. de balans per 31 december 2018 met een balanstotaal van € 5.575.067;
2. de staat van baten en lasten voor het boekjaar eindigend op 31 december 2018 met een saldo van baten en lasten van € 163.975 (tekort); en
3. de toelichting met een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en andere toelichtingen.

De basis voor ons oordeel

Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens het Nederlands recht, waaronder ook de Nederlandse controlestandaarden vallen. Onze verantwoordelijkheden op grond hiervan zijn beschreven in de sectie 'Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening'.

Wij zijn onafhankelijk van de Stichting Nationaal Ouderenfonds, te Amersfoort, zoals vereist in de Verordening inzake de Onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten (ViO) en andere voor de opdracht relevante onafhankelijkheidsregels in Nederland. Verder hebben wij voldaan aan de Verordening Gedrags- en Beroepsregels Accountants (VGBA).

Wij vinden dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

Verklaring over de in het jaarverslag opgenomen andere informatie

Naast de jaarrekening en onze controleverklaring daarbij, omvat het jaarverslag andere informatie, die bestaat uit:

- het bestuursverslag.

Op grond van onderstaande werkzaamheden zijn wij van mening dat de andere informatie met de jaarrekening verenigbaar is en geen materiële afwijkingen bevat en alle informatie bevat die op grond van de in Nederland geldende RJ-Richtlijn 650 'Fondsenwervende organisaties' vereist is. Wij hebben de andere informatie gelezen en hebben op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de controle of anderszins, overwogen of de andere informatie materiële afwijkingen bevat. Met onze werkzaamheden hebben wij voldaan aan de vereisten in de Nederlandse Standaard 720. Deze werkzaamheden hebben niet dezelfde diepgang als onze controlewerkzaamheden bij de jaarrekening.

De directeur-bestuurder is verantwoordelijk voor het opstellen van de andere informatie in overeenstemming met RJ-Richtlijn 650 'Fondsenwervende organisaties'.

Beschrijving van verantwoordelijkheden met betrekking tot de jaarrekening

Verantwoordelijkheden van de directeur-bestuurder voor de jaarrekening en de Raad van Toezicht voor de jaarrekening

De directeur-bestuurder is verantwoordelijk voor het opmaken en getrouw weergeven van de jaarrekening in overeenstemming met de in Nederland geldende RJ-Richtlijn 650 'Fondsenwervende organisaties'. In dit kader is de directeur-bestuurder verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing die de directeur-bestuurder noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fouten of fraude.

Bij het opmaken van de jaarrekening moet de directeur-bestuurder afwegen of de stichting in staat is om haar werkzaamheden in continuïteit voort te zetten. Op grond van genoemd verslaggevingsstelsel moet de directeur-bestuurder de jaarrekening opmaken op basis van de continuïteitsveronderstelling, tenzij de directeur-bestuurder het voornemen heeft om de stichting te liquideren of de activiteiten te beëindigen of als beëindiging het enige realistische alternatief is. De directeur-bestuurder moet gebeurtenissen en omstandigheden waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de stichting haar activiteiten in continuïteit kan voortzetten, toelichten in de jaarrekening.

De Raad van Toezicht is verantwoordelijk voor het uitoefenen van toezicht op het proces van financiële verslaggeving van de stichting.

Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening

Onze verantwoordelijkheid is het zodanig plannen en uitvoeren van een controleopdracht dat wij daarmee voldoende en geschikte controle-informatie verkrijgen voor het door ons af te geven oordeel. Onze controle is uitgevoerd met een hoge mate maar geen absolute mate van zekerheid waardoor het mogelijk is dat wij tijdens onze controle niet alle materiële fouten en fraude ontdekken. Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fouten of fraude en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van deze jaarrekening nemen. De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel.

Een meer gedetailleerde beschrijving van onze verantwoordelijkheden is opgenomen in de bijlage bij onze controleverklaring.

Was getekend te Amersfoort, 3 mei 2019.

WITh accountants B.V.
Drs. J. Snoei RA

Bijlage.

Bijlage bij onze controleverklaring over de jaarrekening 2018 van de Stichting Nationaal Ouderenfonds, te Amersfoort

Wij hebben onze accountantscontrole professioneel kritisch uitgevoerd en hebben waar relevant professionele oordeelsvorming toegepast in overeenstemming met de Nederlandse controlestandaarden, ethische voorschriften en de onafhankelijkheidseisen. Onze controle bestond onder andere uit:

- het identificeren en inschatten van de risico's dat de jaarrekening afwijkingen van materieel belang bevat als gevolg van fouten of fraude, het in reactie op deze risico's bepalen en uitvoeren van controlewerkzaamheden en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel. Bij fraude is het risico dat een afwijking van materieel belang niet ontdekt wordt groter dan bij fouten. Bij fraude kan sprake zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten transacties vast te leggen, het opzettelijk verkeerd voorstellen van zaken of het doorbreken van de interne beheersing;
- het verkrijgen van inzicht in de interne beheersing die relevant is voor de controle met als doel controlewerkzaamheden te selecteren die passend zijn in de omstandigheden. Deze werkzaamheden hebben niet als doel om een oordeel uit te spreken over de effectiviteit van de interne beheersing van de entiteit;
- het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving en het evalueren van de redelijkheid van schattingen door de directeur-bestuurder en de toelichtingen die daarover in de jaarrekening staan;
- het vaststellen dat de door de directeur-bestuurder gehanteerde continuïteitsveronderstelling aanvaardbaar is. Tevens het op basis van de verkregen controle-informatie vaststellen of er gebeurtenissen en omstandigheden zijn waardoor gereede twijfel zou kunnen bestaan of de stichting haar activiteiten in continuïteit kan voortzetten. Als wij concluderen dat er een onzekerheid van materieel belang bestaat, zijn wij verplicht om aandacht in onze controleverklaring te vestigen op de relevante gerelateerde toelichtingen in de jaarrekening. Als de toelichtingen inadequaat zijn, moeten wij onze verklaring aanpassen. Onze conclusies zijn gebaseerd op de controle-informatie die verkregen is tot de datum van onze controleverklaring. Toekomstige gebeurtenissen of omstandigheden kunnen er echter toe leiden dat een stichting haar continuïteit niet langer kan handhaven;
- het evalueren van de presentatie, structuur en inhoud van de jaarrekening en de daarin opgenomen toelichtingen;
- het evalueren of de jaarrekening een getrouw beeld geeft van de onderliggende transacties en gebeurtenissen.

Wij communiceren met de directeur-bestuurder en de Raad van Toezicht onder andere over de geplande reikwijdte en timing van de controle en over de significante bevindingen die uit onze controle naar voren zijn gekomen, waaronder eventuele significante tekortkomingen in de interne beheersing.